

Inspektor kontroli skarbowej

242209

Inna nazwa zawodu: urzędnik kontroli skarbowej

Zadania i czynności

Czynności związane z realizacją zadań ustawowych wykonują inspektorzy kontroli skarbowej i pracownicy jednostek organizacyjnych kontroli skarbowej, zwani inspektorami i pracownikami. Inspektorzy i pracownicy, wykonując czynności służbowe, posługują się legitymacjami służbowymi i znakami identyfikacyjnymi. Inspektorzy prowadzą postępowanie przygotowawcze, w trybie i na zasadach określonych w przepisach Kodeksu postępowania karnego, Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia i Kodeksu karnego skarbowego, w sprawach z zakresu kontroli skarbowej.

Inspektorzy i pracownicy wykonujący czynności związane z realizacją zadań ustawowych, mają prawo do:

- 1) legitymowania osób w celu ustalenia ich tożsamości,
- 2) zatrzymywania i przeszukiwania osób oraz przeszukiwania pomieszczeń, bagażu i ładunku w trybie i przypadkach określonych w przepisach Kodeksu postępowania karnego i Kodeksu karnego skarbowego,
- 3) zatrzymywania pojazdów i innych środków przewozowych w celu przeprowadzenia kontroli przewożonych towarów lub dokumentów przewozowych dotyczących tych towarów, a także badania towarów i pobierania ich próbek, oraz przeprowadzenia kontroli rodzaju używanego paliwa przez pobranie próbek paliwa ze zbiornika pojazdu mechanicznego. Zatrzymanie pojazdów mechanicznych i innych środków przewozowych może być dokonywane tylko przez umundurowanych inspektorów i pracowników, znajdujących się w pobliżu oznakowanego pojazdu służbowego.
- 4) zwracania się o niezbędną pomoc do innych jednostek organizacyjnych, przedsiębiorców i organizacji społecznych, jak również zwracania się w nagłych wypadkach do każdej osoby o udzielenie doraźnej pomocy, w ramach obowiązujących przepisów prawa.

W toku wykonywania czynności służbowych inspektorzy i pracownicy są zobowiązani do poszanowania godności człowieka oraz respektowania innych praw i wolności obywatelskich.

Inspektorzy i pracownicy są zobowiązani do wykonywania czynności służbowych w sposób możliwie najmniej naruszający dobra osobiste i majątkowe osób i przedsiębiorców, których te czynności dotyczą.

Zatrzymanie osoby może być zastosowane tylko wówczas, gdy inne środki pozostające w dyspozycji organów kontroli skarbowej, inspektorów i pracowników są bezcelowe lub okazały się nieskuteczne.

Kontrola skarbową prowadzona jest zgodnie z planem kontroli. Kontrola skarbową może być również prowadzona poza planem kontroli, w oparciu o uzyskane informacje lub

materiały albo przeprowadzone analizy.

Czynności kontrolne przeprowadza inspektor samodzielnie wraz z upoważnionymi pracownikami po doręczeniu kontrolowanemu upoważnienia do przeprowadzenia czynności kontrolnych oraz okazaniu legitymacji służbowych i znaków identyfikacyjnych.

Inspektor może powierzyć dokonywanie czynności kontrolnych pod swoim nadzorem upoważnionym pracownikom, z wyłączeniem:

- 1) zarządzania inwentaryzacji,
- 2) przesłuchiwanie świadków,
- 3) przesłuchiwanie kontrolowanego w charakterze strony,
- 4) dokonywania ostatecznych obliczeń należności budżetowych.

Inspektor ma obowiązek zapoznać kontrolowanego z jego prawami i obowiązkami wynikającymi z ustawy; kontrolowany potwierdza podpisem na upoważnieniu do przeprowadzenia czynności kontrolnych, że zapoznał się z tymi prawami i obowiązkami.

W toku postępowania kontrolnego inspektor może w szczególności:

- 1) badać dokumenty i ewidencje, objęte zakresem kontroli,
- 2) zabezpieczać zebrane dowody,
- 3) zarządzać inwentaryzację wraz z rozliczeniem jej wyniku,
- 4) dokonywać oględzin,
- 5) legitymować osoby w celu ustalenia tożsamości, jeżeli jest to niezbędne dla potrzeb kontroli,
- 6) przesłuchiwać świadków,
- 7) zasięgać opinii biegłych,
- 8) zbierać inne niezbędne materiały w zakresie objętym kontrolą,
- 9) przesłuchiwać kontrolowanego w charakterze strony, jeżeli po wyczerpaniu środków dowodowych lub z powodu ich braku pozostały nie wyjaśnione okoliczności mające znaczenie dla postępowania kontrolnego.

Badanie dokumentów i ewidencji polega na sprawdzeniu ich rzetelności oraz zgodności z przepisami prawa. Inspektor, w związku z prowadzonym u kontrolowanego postępowaniem kontrolnym, może po okazaniu legitymacji służbowej dokonać sprawdzenia prawidłowości i rzetelności badanych dokumentów u kontrahentów kontrolowanego prowadzących działalność gospodarczą, bez względu na ich siedzibę; z czynności tych sporządza się protokół, który podpisują osoby obecne przy

dokonywaniu tych czynności.

Czynności kontrolne mające znaczenie dla ustaleń kontroli podlegają dokumentowaniu. Zakres tych czynności ustala inspektor.

Dokumentowanie czynności kontrolnych polega w szczególności na sporządzaniu protokołów z:

- 1) badania dokumentów i ewidencji,
- 2) zabezpieczenia dokumentów i dowodów rzeczowych,
- 3) inwentaryzacji,
- 4) oględzin,
- 5) przesłuchania świadków.

Stan faktyczny może być utrwalony ponadto za pomocą aparatury rejestrującej obraz i dźwięk oraz magnetycznych nośników informacji.

Po zgromadzeniu dokumentacji czynności kontrolnych inspektor zapoznaje kontrolowanego z treścią dokumentów i ustaleniami kontroli. Z czynności tych sporządza się adnotację podpisaną także przez kontrolowanego.

Inspektorzy oraz inni pracownicy jednostek organizacyjnych kontroli skarbowej w związku z wykonywaniem czynności kontrolnych korzystają z ochrony przewidzianej w Kodeksie karnym dla funkcjonariuszy publicznych.

Środowisko pracy

materialne środowisko pracy

Miejscem pracy inspektora kontroli skarbowej jest na ogół kontrolowana jednostka. W ramach inspekcji wyjeżdża on zwykle "w teren". Czynności kontrolne przeprowadzane są w godzinach prowadzenia działalności, przede wszystkim w siedzibie kontrolowanego, w miejscu przechowywania dokumentacji lub jej prowadzenia oraz w innych miejscach związanych z prowadzoną przez kontrolowanego działalnością gospodarczą, a w przypadku kontroli oświadczeń o stanie majątkowym - przede wszystkim w jednostce organizacyjnej kontroli skarbowej.

Czynności kontrolne przeprowadzane są również w lokalu mieszkalnym w przypadku, gdy kontrolowany prowadzi tam działalność.

Inspektor może, za zgodą prokuratora, dokonywać czynności kontrolnych w lokalu, w którym zamieszkuje osoba fizyczna zobowiązana do uiszczenia należności pieniężnych, w razie powzięcia wiarygodnych wiadomości, że osoba ta nie zgłosiła osiągniętych przychodów do opodatkowania lub zgłosiła je w niepełnej wysokości. Z czynności tych sporządza się protokół, który wymaga zatwierdzenia przez prokuratora. Przepisy Kodeksu postępowania karnego o przeszukaniu odnoszące się do Policji mają również zastosowanie do inspektorów.

W trakcie wykonywania obowiązków służbowych posługuje się on typowymi urządzeniami biurowymi (faks., telefon, kalkulator, komputer).

Czasami występują czynniki szkodliwe i uciążliwe. Najczęściej są to: niedostateczne oświetlenie lub hałas.

warunki społeczne

Praca inspektora kontroli skarbowej ma charakter pracy zarówno indywidualnej, jak i zespołowej; wymagającej częstych kontaktów z innymi osobami. W kontaktach z kontrolowanymi podmiotami dominują pytania i odpowiadanie na nie, negocjowanie, pouczanie. Stosuje się metody werbalne i pisemne. Poza osobami kontrolowanymi inspektor współpracuje także z ekspertami, rzeczoznawcami, przełożonymi, współpracownikami, personelem pomocniczym, który przygotowuje materiały, uczestniczy w przesłuchaniach, oględzinach i innych czynnościach służących kontroli. Praca inspektora kontroli skarbowej obarczona jest dużym ryzykiem popadnięcia w konflikt z osobą kontrolowaną.

warunki organizacyjne

Godziny pracy inspektora wynikają z powszechnie obowiązujących rozwiązań prawnych. Praca odbywa się w dni robocze, tylko w dzień, w godzinach stałych i trwa 8 godzin. Zdarza się jednak czasami, że wyjazd do kontrolowanej jednostki wymaga przedłużenia dnia pracy, bądź wykonywania jej w dzień świąteczny. Chociaż inspektor ma swobodę w doborze metod pracy, dostosowując je do charakteru analizowanej sprawy, to nadzorowany jest w zakresie osiągnięcia głównych celów i zadań kontroli. Pracy inspektora nie można zaliczyć do prac zrutynizowanych. Wymaga częstych wyjazdów na większe i mniejsze odległości.

Wymagania psychologiczne

W pracy na tym stanowisku najważniejszymi cechami są: skrupulatność, dociekliwość, zdolność kojarzenia faktów i ustalania szczegółów oraz ich uogólniania, umożliwiające wykrywanie najmniejszych nawet nieprawidłowości w kontrolowanych rozliczeniach. Praca inspektora polega w dużej mierze na metodycznym przeliczaniu danych liczbowych oraz na ich długotrwałej i dokładnej analizie, co wymaga także umiejętności koncentracji, cierpliwości i odporności na zmęczenie. Cechy te muszą być poparte doskonałą znajomością prawa podatkowego oraz wiedzą z zakresu finansów i biznesu.

Ponieważ w pracy tej istnieje ryzyko powstawania konfliktów pomiędzy inspektorem a kontrolowanymi osobami, kandydat do tego zawodu powinien cechować się umiejętnością nawiązywania kontaktów z ludźmi, a także odpornością emocjonalną. Musi umieć panować nad swymi emocjami, nie okazując gniewu ani złości. Niezwykle ważnymi cechami inspektora kontroli skarbowej są także: umiejętności kierownicze, umiejętność podejmowania szybkich i, co najważniejsze, trafnych decyzji, niezależność poglądów i nieuleganie wpływom innych ludzi. Niezadowolenie kontrolowanego z wyniku kontroli nie powinno w żadnym wypadku wpływać na zmianę stanowiska inspektora. Jego stanowczość i niezależność są jedyną gwarancją rzetelnego i dobrego wykonywania obowiązków. Pożądaną umiejętnością jest także zdolność do przekonywania. Inspektor powinien wykazywać się samodzielnością w planowaniu sobie czasu pracy i jej organizowaniu.

Na stanowisku tym przydatna jest też umiejętność precyzyjnego formułowania wniosków oraz łatwość pisania. Umiejętności te umożliwiają właściwe opracowywanie protokołów pokontrolnych.

Ważne jest też posiadanie umiejętności samokształcenia zarówno w technice (zdobywanie umiejętności pracy z najnowszymi osiągnięciami techniki biurowej), jak też w wybranej dziedzinie wiedzy (czytanie opracowań naukowych i popularnonaukowych publikacji).

Niezwykle ważną cechą kandydata do pracy w tym zawodzie są: nienaganna postawa moralna i uczciwość.

Wymagania fizyczne i zdrowotne

Praca inspektora kontroli skarbowej w kategoriach pracy fizycznej jest pracą lekką. Mimo tego, że nie towarzyszy pracy wzmóżony wysiłek fizyczny, to jednak inspektor powinien odznaczać się ogólnie dobrym stanem zdrowia. Wymaga tego konieczność wyjazdów w teren. Możliwość występowania konfliktów w trakcie wykonywania pracy powoduje, że kandydat na inspektora powinien być odporny emocjonalnie. Przeciwwskazaniem są choroby psychiczne.

Zatrudnianie w tym zawodzie osób niepełnosprawnych jest niewskazane.

Warunki podjęcia pracy w zawodzie

Inspektorem kontroli skarbowej zostaje się jedynie na drodze awansu zawodowego przy spełnieniu określonych ustawą o kontroli skarbowej wymagań i pokonaniu wcześniejszych etapów kariery zawodowej, tj. od referendarza do starszego komisarza skarbowego.

Inspektorzy podlegają ocenie kwalifikacyjnej.

Możliwości awansu w hierarchii zawodowej

Inspektor kontroli skarbowej ma możliwość awansowania jedynie w ramach hierarchii służbowej, tzn. może zostać naczelnikiem a w końcu dyrektorem w urzędzie kontroli skarbowej. Nie ma szczególnych preferencji wiekowych przy zatrudnianiu do tej pracy.

Możliwości podjęcia pracy przez dorosłych

Informacje o wolnych stanowiskach pracy m.in. w urzędach kontroli skarbowych, znajdują się na stronie Departament Służby Cywilnej KPRM (www.usc.gov.pl). Znajdziemy tam także kryteria naboru oraz procedury ubiegania się o pracę.

Możliwości zatrudnienia

Informacje będą sukcesywnie uzupełniane.

Zawody pokrewne

-prokurator,

-doradca podatkowy,

- radca prawny,
- biegły rewident,
- naczelnik wydziału,
- komisarz skarbowy

Polecana literatura

Coli B., Słownik Ekonomiczny i Finansowy, Wydawnictwo "Książnica", 1995.

Gomułowicz, Małecki, Podatki i prawo podatkowe, Wydawnictwo "Ars boni et aequi".

Mastelski R., Wprowadzenie do prawa podatkowego, Wydawnictwo "C-H-Beck", 1995.

Szef Służby Cywilnej, "Służba cywilna", Wydawca Urząd Służby Cywilnej (wydawany, co pół roku).